

Szent János evangélistától tudjuk, hogy Jézus szerette Mártát, Máriát és Lázárt, akik Betániában laktak. Nem tartoztak azok közé, akik vándorútjain tanítványként követték az Urat, s az asszonyok közé sem, akik vagyonukból gondoskodtak Jézusról. De nagyon közel álltak az Úrhoz, s valószínű, hogy ha Jézus Jeruzsálemben volt, náluk szállt meg, hiszen Betánia egészen közel van, az Olajfák hegyének keleti lejtőjén. A liturgiában csak Márta neve szerepel, azonban elválaszthatatlan testvéreitől, Máriától és Lázártól, ezért az evangéliumokból közös történetüket emeljük ki.

Három alkalommal beszélnek az evangélisták Márta házáról és a testvérekről. Már az önmagában különös, hogy nem Lázár családjáról beszélnek. Valószínűnek látszik, hogy Lázár gyermektelen házasság után megözvegyült, és a szintén özvegy Márta befogadta. Mária talán nem is volt férjnél. Sőt, a hagyomány -- legalábbis a nyugati egyházban Nagy Szent Gergely óta -- úgy tudja, hogy Mária azonos Mária Magdolnával. Azaz Mária fiatal korában elhagyta a szülői házat, és Magdalába költözött, melyről a zsidók hagyománya azt mondja, hogy paráznsága miatt pusztult el. Mária, miután megtért, szintén Márta házában élt.

Az első találkozás, amikor Jézus Márta házában járt, Szent Lukács szerint így történt: Jézus tanítványai kíséretében úton volt. „Útjuk közben betértek egy faluba (Betániába). Egy Márta nevű asszony befogadta a házába. Mártának volt egy húga, Mária. Ez odaült az Úr lábához, és hallgatta szavait. Márta meg sürgött-forgott, és végezte a háziasszonyi teendőket.” -- Volt mit tennie, hiszen legalább tizennégy fáradt férfi vacsorájáról és elszállásolásáról kellett gondoskodnia. -- „Egyszers csak megállt, és így méltatlankodott: ŐUram, nem törődöl velem, hogy a húgom elnézi, hogy egyedül szolgáljak? Szólj neki, hogy segítsen nekem! Ő Az Úr azonban így válaszolt: ŐMárta, Márta, sok mindenre van gondod, és sok minden nyugtalanít, de csak egy a szükséges. Mária a jobbik részt választotta, nem is veszti el soha Ő” (10,38--42).

A két nővérben az Egyház a lelki élet két alaptípusát látja: Márta a jótékonyásban tevékeny, aktív, Mária a szemlélődésben elmerülő, kontemplatív életforma típusa. Krisztus szava rávilágít: mindkettő jó, de Mária magatartása jobb, mert amit választott -- az élet igéjének hallgatása, a jelenlévő Úr csendes szeretettel való szemlélése -- maradandó. S akiben ilyen éhség él, azt az élet kenyere úgy táplálja, hogy jóllakik, és mégis vágyódik a további töltekezésre, de jóllakottságában nincs undor, s éhségében nincs kínzó hiányérzet. Az az éhség ellenben, amelyet a Márta-féle tevékenység elégít ki, szenvedést okoz.

A második alkalom, amikor Mártával találkozunk az evangéliumban, Jézus legnagyobb csodája: Lázár feltámasztása. Az Úr Jézus nyilvános működésének vége felé közeledett. Közel volt már a Húsvét, melyen meg kellett halnia Jeruzsálemben. Azokban a napokban tanítványaival együtt a Jordán keleti partján tartózkodott, ott, ahol János először keresztelt. A történeteket Szent János mondja el: „Betániában, Máriának és nővérének, Mártának a falujában volt egy beteg, Lázár. Ez a Mária kente meg az Urat olajjal, és törölte meg a lábát a hajával. Az ő testvére, Lázár volt a beteg. A nővérek megüzenték Jézusnak: ŐUram, akit szeretsz, beteg! ŐEnnek hallatára Jézus azt mondta: ŐEz a betegség nem okozza halálát, hanem Isten dicsőségére lesz, hogy megdicsőüljön általa az Isten fia. Ő

Jézus szerette Mártát, a nővérét, Máriát és Lázárt. Amikor meghallotta, hogy Lázár beteg, két napig még ott maradt, ahol volt, és akkor így szólt a tanítványoknak: ŐMenjünk ismét Júdeába! ŐŐMester -- felelték a tanítványok --, most akartak megkövezni a zsidók, és újra odamész? ŐJézus így válaszolt: ŐNemde tizenkét órája van a napnak? Aki nappal jár, nem botlik meg, mert látja a világ világosságát. Aki azonban éjszaka jár, megbotlik, mert nincs világossága. ŐAzután így folytatta: ŐBarátunk, Lázár elaludt, de megyek és fölébresztem. ŐŐUram, ha alszik, akkor meggyógyult! Ő-- mondták a tanítványok. Akkor Jézus világosan megmondta nekik: ŐLázár meghalt. Miattatok örülök, hogy nem voltam ott, hogy higgyetek. De most menjünk el hozzá! ŐTamás, akit melléknevéen Didimusznak hívtak, így szólt a többi tanítványhoz: ŐMenjünk mi is, és haljunk meg vele együtt! Ő

Amikor Jézus megérkezett, Lázár már négy napja sírban volt. Betánia Jeruzsálem közelében feküdt, mintegy tizenöt stádiumnyira (kb. 2,5 km), ezért a zsidók közül sokan elmentek Mártához és Máriához, hogy testvérük miatt vigasztalják őket. Amikor Márta meghallotta, hogy Jézus közeledik, elébe sietett, Mária pedig otthon maradt. Márta így szólt Jézushoz: ŐUram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem. De most is tudom, hogy bármit kérsz az Istentől, megadja neked. Ő-- Figyeljünk fel rá, mekkora hit él Mártában! Bizalommal néz Jézusra egy olyan helyzetben, amikor emberileg teljesen reménytelen minden, hisz a halál visszavonhatatlan. De ő bízik az Úrban, és olyan hitvallást tesz, mint előtte senki, csak Péter. „Jézus megnyugtatta: ŐFeltámad a testvéred. ŐMárta erre azt mondta: ŐTudom hogy feltámad, majd a feltámadáskor, az utolsó napon. ŐJézus így folytatta: ŐÉn vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meghal is, élni fog. Aki úgy él, hogy hisz bennem, nem hal meg

örökre. Hiszed ezt? Ű Márta így felelt: ŰIgen, Uram, én hiszem, hogy te vagy a Messiás, az Isten Fia, aki a világba jön. Ű" -- Ilyen vallomást Krisztusról csak Péter tett, és állítanunk kell, hogy Mártának éppúgy nem „a test és a vér nyilatkoztatta ki ezt”, azaz nem érzéki tapasztalatai és éles elméje következtében született meg a felismerés, hanem a mennyei Atyától kapta ezt a hitet, mint Péter.

„E szavak után Márta ment, és hívta a nővérét, Máriát. Halkan szólt neki: ŰItt a Mester, és hív téged. Ű Ennek hallatára Mária gyorsan fölkel, és odasietett Jézushoz. Mert Jézus még nem ért be a faluba, hanem ott volt, ahol Márta találkozott vele. Amikor a zsidók, akik ott maradtak Máriával a házban és vigasztalták, látták, hogy gyorsan fölkel és elsiet, utána mentek. Azt gondolták hogy a sírhoz megy, sírni.

Amikor Mária odaért, ahol Jézus volt, és meglátta, e szavakkal borult a lába elé: ŰUram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem! Ű Amikor Jézus látta, hogy sír, és a vele jött zsidók is sírnak, lelke mélyéig megrendült. Megindultan kérdezte: ŰHová tettétek? Ű Azt felelték: ŰJöjj Uram és nézd meg! Ű Akkor Jézus könnyekre fakadt. A zsidók megjegyezték: ŰNézzétek, mennyire szerette! Ű Némelyek így vélekedtek: ŰŐ, aki a vaknak vissza tudta adni a szeme világát, nem tudta volna megakadályozni, hogy ez meghaljon? Ű

Jézus a szíve mélyéig megrendült, és odament a sírhoz, mely egy kővel elzárt barlang volt. Jézus így szólt: ŰHengerítsétek el a követ! Ű De Márta, az elhunyt nővére tiltakozott: ŰUram, már szaga van, hiszen negyednapos! Ű Jézus így felelt: ŰNemde azt mondtam: ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét? Ű Erre elhengerítették a követ. Jézus pedig égre emelte a tekintetét, és így imádkozott: ŰAtyám, hálát adok neked, hogy meghallgattál. Én tudom, hogy mindig meghallgatsz, csak a körülöttem álló nép miatt mondtam, hogy higgyék, hogy te küldöttél engem. Ű E szavak után hangosan beszólt a sírba: ŰLázár, jöjj ki! Ű És a halott kijött" (11. fejezet).

Ezt az utolsó, legnagyobb jelet, amely mindenki számára kézzelfoghatóan bizonyította Jézus küldetését és Messiás voltát, leginkább Márta és Mária értette, akik hittel tekintettek az Úrra.

A harmadik alkalommal szintén Betániában találkozunk Mártával, Máriával és Lázárral, közvetlen Húsvét előtt. Ismét János evangélista mondja el a következőket:

„Hat nappal Húsvét előtt Jézus Betániába ment, ahol Lázár lakott, akit feltámasztott a halálból. Ott vacsorát rendeztek a tiszteletére." Ez a vacsora azonban nem Márta, hanem a leprás Simon házában zajlott le. A három testvér is hivatalos volt: „Márta felszolgált, és Lázár is a vendégek között volt. Mária pedig vett egy font valódi nárduszból készült olajat, megkenete vele Jézus lábát, és megtörölte a hajával. A ház betelt a kenet illatával. Az egyik tanítvány, Karióti Júdas, aki elárulta, méltatlankodott miatta: ŐMiért nem adták el inkább az olajat 300 dénárért, s miért nem osztották szét a szegények között?Ű De ezt nem azért mondta, mintha a szegényekre lett volna gondja, hanem mert tolvaj volt: ő kezelte a pénzt, és eltulajdonította, amit rábíztak. Jézus rászólt: ŰHagyd békén! Hadd tegye, hiszen a temetésem napjára teszi.Ű" Máté evangéliumában Jézus így folytatja: „Bizony mondom nektek, ahol a világon csak hirdetni fogják az evangéliumot, mindenütt megemlékeznek majd arról is, amit ez az asszony tett." (Jn 12,1--8; Mt 26,6--13).

Sajnos a liturgikus megemlékezés Máriára -- épp azért, mert alakja egybemosódott Mária Magdolnával -- nem terjed ki. Mártát a ferencesek kezdték ünnepelni 1262-ben, július 29-én. A 13. század végén a római naptárba is áttették.